

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

L'aprenentatge emocional a l'Educació Infantil mitjançant la psicomotricitat

Maria de les Neus Adrover Palou

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2020-21

Treball tutelat per Francisco Javier Ponseti Verdaguer

Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball: *Psicomotricitat, Educació emocional, emocions, Currículum, Educació Infantil.*

Resum:

El treball final de grau té com a objectiu principal mostrar la importància de l'aprenentatge emocional a l'Educació Infantil mitjançant la psicomotricitat per aconseguir un desenvolupament integral dels infants en l'àmbit cognitiu, motriu i afectiu. És important tenir en compte que els infants des d'edats primerenques necessiten conèixer el seu cos, intervenir sobre el medi i els objectes, la relació, el cos i el moviment com a mitjà d'expressió i comunicació per tal de poder construir el seu propi aprenentatge.

Paraules clau:

Psicomotricitat, Educació emocional, emocions, Currículum, Educació Infantil.

Abstract:

The dissertation has the aim of showing the relevance of emotional learning in Elementary education by means of psychomotricity to get a comprehensive education of infants within the cognitive, motor and affective scope. It is important to take into consideration that infants need to be aware of their body since young ages, to intervene in the setting and the objects, the relationships, the body and motion used as a method to express and communicate in order to build their own language.

Keywords: Psychomotricity, Emotional education, emotions, Curriculum, Elementary education.

ÍNDIX

1. Introducció.....	5
1.1. Justificació.....	5
1.2. Objectius generals i específics.....	6
1.3. Metodologia.....	7
2. Marc teòric.....	8
2.1. L'educació emocional.....	8
2.1.1. Objectius de l'educació emocional.....	9
2.1.2. El concepte d'emoció i classificació de les emocions.....	9
2.1.3. Tipus d'emocions.....	10
2.1.4. Les competències emocionals.....	11
2.2. La teoria de les intel·ligències múltiples.....	13
2.3. La relació del currículum d'educació infantil amb l'educació emocional	14
2.4. La psicomotricitat en educació infantil.....	15
2.4.1. El concepte de psicomotricitat.....	17
2.4.2. La pràctica psicomotriu de Bernard Aucouturier.....	17
2.4.3. Estratègies d'intervenció.....	19
2.5. La relació del currículum d'educació infantil amb la psicomotricitat	20
3. Marc empíric.....	21
3.1. Context.....	21
3.2. Metodologia.....	22
3.3. Temporalització.....	22
3.4. Objectius.....	23
3.5. Disseny d'activitats.....	23
3.6. Avaluació.....	33
4. Conclusions.....	34
5. Referències bibliogràfiques.....	35
6. Annexos.....	36

1. Introducció

1.1. Justificació

L'interès per la psicomotricitat em va sorgir quan vaig cursar el Grau Superior d'Educació Infantil on vaig tenir l'oportunitat de practicar com alumne diverses sessions de psicomotricitat amb una psicomotricista i d'aquesta manera anar lligant la teoria i la pràctica aplicada als diferents infants que podríem tenir dins l'aula. Parellada, (2000) afirma que "la pràctica psicomotriu és un alè dinamitzador que afavoreix la manifestació de les necessitats més intrínseques dels infants, permetent el seu desenvolupament psicomotor, cognitiu, afectiu i relacional".

Aquest interès per la psicomotricitat va tornar a sorgir en més intensitat quan vaig realitzar l'assignatura Desenvolupament Psicomotor en la Primera Infància on durant tot el quadrimestre vàrem assistir a Son Sardina a diferents sessions de psicomotricitat com a cointerventors/es, per tant, vaig poder observar la realitat, aprendre, entendre i reflexionar que els infants per poder desenvolupar-se en l'àmbit cognitiu, emocional, físic i social han de tenir la possibilitat de tenir un espai acollidor que així ho possibiliti.

A partir de les experiències viscudes anteriorment l'eix principal del meu treball de Fi de Grau seria la línia temàtica *L'aprenentatge emocional a l'Educació Infantil mitjançant la psicomotricitat*. La psicomotricitat ocupa un lloc molt important dins l'educació infantil, ja que està demostrat que en els primers anys de vida dels infants hi ha una interrelació entre el desenvolupament motriu, afectiu i intel·lectual.

Aquesta temàtica de la psicomotricitat és molt extensa i no sabia en quin tema centrar el meu treball, per tant he dut a terme una recerca d'informació a través de diverses fonts i així poder complementar la psicomotricitat amb un altre tema de gran interès dins l'Educació Infantil com són les emocions dels infants.

Així doncs, en aquest treball, en el marc teòric, s'esmenta una aproximació conceptual de l'aprenentatge emocional i la psicomotricitat com una nova manera d'enfocar les pràctiques psicomotrius.

En el marc empíric, realitzaré unes sessions partint de l'observació directa de les emocions que els infants són capaços d'expressar a través de l'expressió corporal, verbal

o gestual mentre duen a terme aquesta activitat, a més de ser un dels factors més important dins el primer cicle d'educació infantil.

Un cop decidit el tema, em van sorgir un seguit de preguntes inicials, les quals m'agradaria poder donar resposta durant el procés d'elaboració del treball.

- Què és la psicomotricitat?, quina importància té dins l'Educació Infantil?
- Quins aspectes identifica l'Acoturi amb relació a les emocions?
- Com podem treballar les emocions a través de la pràctica psicomotriu?
 - Amb aquest treball Final de Grau m'agradaria arribar a totes aquelles persones que estan presents dins l'educació per tal de crear interès i informar sobre la influència que té la pràctica psicomotriu sobre els infants i els adults que els acompanyen, així com, quina metodologia han de seguir per realitzar aquesta pràctica perquè és imprescindible donar el mateix valor a la psicomotricitat que a altres àrees d'aprenentatge.

1.2. Objectius generals i específics

Objectius generals

- Conèixer els fonaments teòrics i els principis de la psicomotricitat i els seus beneficis.
- Mostrar la importància de l'aprenentatge emocional a l'Educació infantil mitjançant la psicomotricitat.
- Indagar sobre el concepte de psicomotricitat des de la perspectiva d'Acoturi.

Objectius específics

- Conèixer les diferents emocions dels infants a través de la psicomotricitat.
- Ser conscient de la importància de la pràctica psicomotriu a l'educació infantil.
- Dissenyar una proposta didàctica amb la psicomotricitat com a eina per desenvolupar les emocions.

1.3. Metodologia

Per desenvolupar el Marc Teòric;

Les principals fonts de recursos per a realitzar la base teòrica d'aquest projecte, és a través dels recursos electrònics, de la UIB que ofereixen bases de dades, llibres electrònics, biblioteca digital, etc.

Una altra manera més per a la cerca d'informació sobre temes de psicomotricitat i emocions, és la documentació bibliogràfica externa de la UIB. Llibres relacionats amb el tema a tractar (intel·ligència emocional, pedagogia, educació infantil, etc.), anotacions d'algunes assignatures de la carrera, articles de revistes educatives com *Revista de Investigación Educativa*, la revisió d'articles científics en línia, i TFG dels anys anteriors relacionats amb els conceptes claus del treball.

Amb aquesta recerca, donaré a conèixer el concepte de psicomotricitat, emocions i mostrar com es realitza la pràctica psicomotriu a través de l'expressió corporal i l'aprenentatge emocional. Crec que és important donar a conèixer aquests conceptes perquè penso que és un tema que hauria d'estar més present dins les aules d'Educació Infantil tant al primer com el segon cicle, donada la importància del que significa psicomotricitat i emocions pel desenvolupament integral dels infants. A més a més, aquest tema ens brindarà l'oportunitat de poder plasmar tots els coneixements teòrics i pràctics i poder aplicar-ho al llarg de la meva professió com a docent.

En el marc empíric del present treball de fi de grau serà una proposta de 3-4 sessions de psicomotricitat per desenvolupar la importància de l'aprenentatge emocional mitjançant la pràctica psicomotriu.

En primer lloc, aquesta proposta es posarà en pràctica al centre d'educació infantil (0-3) Pere Oliver i Domenge concretament a l'aula de 2-3 anys. Només es durà a terme en aquesta aula, ja que com més petits siguin els infants més costarà mantenir l'interès durant una sessió i encara més, si els infants no estan gaire motivats amb la proposta que se'ls ha plantejat.

En segon lloc, prèviament a la pràctica educativa es realitzarà una observació directa dels infants de quins són els seus interessos per així poder a dur terme la proposta de les diferents sessions perquè així serà més enriquidora i els resultats seran favorables.

2. Marc teòric

2.1. Educació emocional

L'educació emocional és un procés educatiu, continu i permanent, que pretén potenciar el desenvolupament de les competències emocionals. És un procés que s'inicia des de la primera infància i està present al llarg de tota la vida (Bisquerra i Pérez, 2007; Bisquerra, 2000).

La fonamentació teòrica de l'educació emocional no es limita a la intel·ligència emocional, sinó que té en compte altres referents com ara les aportacions de la neurociència, les competències socials, l'autoestima, les investigacions sobre el benestar i la psicologia positiva, etc. És tracta d'un marc teòric ampli i integrador que fomenta una proposta d'innovació educativa.

Quan parlem d'educació no ens referim a l'escolarització, sinó a l'educació a la família, a la societat i als mitjans de comunicació. Podem identificar que molts de problemes de la societat actual tenen un rerefons emocional, ja que vivim constantment amb ansietat, estrès, preocupacions de la vida quotidiana, etc. per això es important que des de les edats més primerenques els infants sàpiguen gestionar les seves emocions i així ho podran dur a la pràctica al llarg de la seva vida.

En els darrers anys, afortunadament, ha adquirit o, almenys, s'està parlant més de l'educació emocional. Encara que gran part de les institucions dedicades a la formació del professorat no ho inclouen en els seus plans d'estudi, hi ha un creixent interès per conèixer el tema i començar a considerar-lo com una part important de la feina educativa.

Diàriament l'educació, en els seus diferents nivells i àmbits, verifica la necessitat de què l'educació emocional formi part del currículum i aporti els seus múltiples beneficis a la formació de les futures generacions i del professorat que les acompanyi en el seu procés de formació. És necessari que l'educació emocional es posi en pràctica tant a l'escola com a la família. La responsabilitat educativa és una feina compartida, ja que l'escola ha de facilitar que les famílies coneguin què és l'educació emocional i com treballar-hi perquè la puguin integrar en el seu rol educatiu.

2.1.1. Objectius de l'educació emocional

Segons Bisquerra (2012), alguns dels objectius de l'educació emocional són els següents:

- Adquirir un millor coneixement de les pròpies emocions.
- Identificar les emocions dels altres.
- Anomenar les emocions correctament.
- Desenvolupar l'habilitat per regular les pròpies emocions.
- Pujar el llindar de tolerància a la frustració.
- Prevenir els efectes nocius de les emocions negatives.
- Desenvolupar l'habilitat per generar emocions positives.
- Desenvolupar l'habilitat d'automotivar-se.
- Adoptar una actitud positiva davant la vida.
- Aprendre a fluir.

2.1.2. El concepte d'emoció i classificació de les emocions

Les emocions presenten un paper fonamental en la vida dels éssers humans, ja que totes les activitats tenen com a base vivències, experiències i sensacions. López Cassá (2005), afirma que les emocions les vivim en qualsevol lloc i en qualsevol moment, ja sigui amb la família, els amics o en el nostre entorn més proper. És per aquest motiu, que l'escola ha de ser un àmbit important on s'ha de fomentar el coneixement i les experiències en el que es desenvolupen les emocions.

¿Què és una emoció?

El Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans 2 (<https://dlc.iec.cat/>), defineix emoció com “una reacció afectiva, en general intensa, provocada per un factor extern o pel pensament, que es manifesta per una commoció orgànica més o menys visible”. D'acord amb aquesta definició, considerem necessari destacar que encara que l'emoció s'entengui com un estat d'ànim intens i efímer, des de l'àmbit de l'Educació Infantil, es pretén aconseguir que els infants siguin capaços de controlar i prendre consciència del tipus d'emoció que comporta aquesta alteració de l'estat d'ànim encara que sigui en un moment puntual.

Per altra banda, Goleman (1996), en el seu llibre *Inteligencia Emocional*, afirma que l'emoció es refereix els sentiments, pensaments, estats biològics, estats psicològics i el tipus de tendències a l'acció que el caracteritzen. Emfatitzant en la definició que assenyala Goleman, per treballar les emocions a l'aula d'infantil, s'ha de posar atenció en els sentiments, pensaments o estats psicològics dels infants.

En el diccionari de *Neurociència* de Mora i Sanguinetti (2004) defineix l'emoció com una reacció conductual i subjectiva produïda per una informació que prové del món exterior o intern (memòria) de l'individu. La reacció conductual fa referència a les respostes de l'organisme davant aquelles situacions que són un perill o bé que són estímuls de plaer. Aquestes reaccions davant el perill o davant qualsevol estímulo de plaer reaccionen a mecanismes universals codificats en el cervell des de fa milions d'anys. En els organismes, la reacció emocional és un mecanisme que es posa en marxa automàticament, ja que té com a finalitat realitzar-se en el menor temps possible.

El que ens explica aquesta definició, es que les emocions no comencen només a través d'una informació que reben del món exterior, sinó que els infants, poden sentir una emoció per una experiència que recordin o bé que la tinguin enregistrada a la seva memòria.

2.1.3. Tipus d'emocions

La majoria dels autors consideren que les emocions es poden classificar en diferents tipus segons el que ens poden transmetre. Bisquerra (2009) classifica les emocions en:

- Emocions positives: són aquelles emocions agradables que es produeixen quan s'aconsegueixen els objectius proposats. Com són, l'alegria, la felicitat o l'amor.
- Emocions negatives: fan referència a les emocions desagradables que produeixen malestar o dificultat, s'experimenten davant una amenaça, pèrdua d'un ser estimat, etc. Com el rebuig, la ira, la por, el fracàs o l'ansietat.

Per altra banda, Lazarus (1991) i Varela (2006), citats per Bisquerra (2009), afirmen que les emocions poden ser positives, negatives i neutres:

- Les emocions positives són: l'alegria, l'amor, la felicitat, l'afecte, la calma, etc.
- Les emocions negatives, fan referència a la por, l'ansietat, la ira, la vergonya, l'enveja, la gelosia, etc.

- Les emocions neutres o ambigües: són aquelles que no són ni positives ni negatives, com poden ser: la sorpresa, l'esperança o l'empatia.

Cal destacar que a l'etapa d'Educació Infantil es important treballar totes les emocions (positives, negatives i neutres), ja que els infants han de viure situacions que les pugui causar alegria, por o sorpresa. Per això, educar emocionalment es necessari per treballar les emocions de la manera més amplia possible, perquè els infants en edat infantil passen ràpidament d'una emoció a una altre, de la mateixa manera que ho fan en la intensitat amb la qual les experimenten.

2.1.4. Les competències emocionals

Bisquerra (2009) afirma que l'objectiu principal de l'educació emocional es el desenvolupament de les competències emocionals.

Podem definir les competències emocionals com la capacitat per gestionar de manera adient un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds necessàries per prendre consciència, comprendre, expressar i regular de manera positiva els fenòmens emocionals i afectius.

Les competències emocionals afavoreixen les relacions amb un mateix i amb altres persones, facilita la resolució positiva de conflictes, contribueix a la salut física i mental, ajuda a l'aprenentatge, entre d'altres. Les persones que tenen unes competències emocionals favorables estan en millors condicions per contribuir al benestar personal i social.

Taula 1. Definició de les cinc competències emocionals bàsiques

Consciència emocional	- Base per treballar les altres competències. - Prendre consciència de les pròpies emocions. - Donar nom a aquestes emocions a través d'un llenguatge verbal i no verbal. - Afavoreix l'empatia. - Relacions intrapersonals i interpersonals

Regulació emocional	- Desenvolupar la capacitat de comprendre i gestionar les emocions correctament. - Establir relacions socials, afavorint l'autoconeixement i regular la impulsivitat. - Emoció – raonament – comportament. - Afavorir el benestar personal i social.
Autonomia emocional	- Competència emocional indispensable. - Capacitat de pensar, sentir, prendre decisions o actuar per un mateix. - Desenvolupar i enfortir l'autonomia personal (autogestió personal).
Competència social	- Dominar les habilitats socials bàsiques. - Comunicació afectiva i efectiva. - Desenvolupament de l'empatia. - Prendre les decisions de manera assertiva.
Competències per a la vida i el benestar	- Posar en pràctica comportaments apropiats i responsables. - Ciutadania activa, cívica, responsable, crítica i compromesa. - Benestar personal i social.

Font. Bisquerra, R. (2003). Educación emocional y competencias básicas para la vida. *Revista de Investigación Educativa (RIE)*, 21, 1, 7-43.

Les competències definides a la taula anterior són necessàries a l'etapa d'educació infantil, ja que gràcies a elles els infants tenen la possibilitat d'afrontar moltes situacions de la vida quotidiana. És important que des de edats primerenques se les proporcionin moments en que es plantegin preguntes, resolde conflictes, reflexionin i puguin prendre les seves pròpies decisions, sempre tenint en compte l'edat a la qual ens dirigim.

Des de el meu punt de vista, penso que es necessari que els infants puguin adquirir poc a poc les microcompetències que s'inclouen dins les competències bàsiques, perquè d'aquesta manera, tindran una bona base emocional, igual que un bon desenvolupament psico-afectiu.

2.2. La teoria de les intel·ligències múltiples

La paraula intel·ligència prové de la unió de dues paraules llatines: *Inter*, que significa entre i *Eligere*, que significa escollir. Per tant, la definició resultant de la unió és: la intel·ligència és la capacitat per escollir de la millor manera entre les situacions que se'ns presenten.

Segons Gardner la intel·ligència és “la capacitat de resoldre problemes, o de crear productes, que siguin valuosos en un o més ambients culturals.” També afirma que cada persona té una habilitat o habilitats especials, que es important reconèixer com a talents, i ajudar a potenciar-los.

Piaget defineix la intel·ligència com “un procés complex i evolutiu d'adaptació al medi, determinat per estructures psicològiques que es desenvolupen en l'intercanvi entre l'infant i el seu ambient”.

Gardner (1983) va proposar l'existència de set intel·ligències diferents i més tard en va afegir una de nova (la naturalista).

1. Intel·ligència verbal/lingüística.
2. Intel·ligència lògica/matemàtica.
3. Intel·ligència visual/espacial.
4. Intel·ligència física/cinestèsia.
5. Intel·ligència musical.
6. Intel·ligència interpersonal/social.
7. Intel·ligència intrapersonal.
8. Intel·ligència naturalista.

Actualment, a través de l'experiència, la història i els estudis científics, l'ensenyament actual opta per una educació integral que comporta facilitar el treball a totes i cadascuna de les intel·ligències que Gardner defineix com intel·ligències múltiples. Entre les diferents intel·ligències definides per l'autor les quals estan relacionades amb l'educació emocional podem destacar la intel·ligència intrapersonal i la interpersonal.

La intel·ligència intrapersonal es refereix a aquella intel·ligència que ens permet comprendre i controlar el nostre interior pel que fa a la regulació de les emocions i del focus d'atenció. Aquestes persones tenen la capacitat d'accedir als seus sentiments i emocions i reflexionar sobre aquests elements. Segons Gardner (1998), aquesta

intel·ligència també permet aprofundir en la seva introspecció i entendre les raons per les quals un és de la manera que és.

D'altra banda, la intel·ligència interpersonal ens ajuda a conèixer coses de les altres persones més enllà del que els nostres sentits aconsegueixen captar. Aquesta intel·ligència avalua la capacitat per empatitzar amb les altres persones.

Finalment, es pot afirmar que treballant i formant aquestes dues intel·ligències es formen persones capaces d'interactuar amb els seus propis sentiments i els dels altres, interactuar amb empatia, comunicant-se de manera assertiva i amb autocontrol en situacions límit.

2.3. La relació del currículum d'educació infantil amb l'educació emocional

A l'hora de posar en pràctica una proposta educativa és necessari fer referència el Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears.

S'entén per *currículum* de l'educació infantil el que conjunt d'objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació que han de guiar la pràctica educativa en aquesta etapa.

L'educació emocional té un paper important dins el currículum on es fa referència, a la construcció gradual de la pròpia identitat i de la maduresa emocional, a l'establiment de relacions i vincles afectius amb els altres i a l'autonomia personal com a processos inseparables i necessàriament complementaris.

Al mateix temps, s'ha d'entendre el desenvolupament de l'afectivitat com a dimensió essencial de la personalitat infantil, potenciant el reconeixement, l'expressió i la regulació de les emocions per tant que els infants arribin progressivament a detectar, donar nom i atendre les pròpies emocions i necessitats, les manifestin i, amb el temps, les regulin i es condueixin per elles.

Àrea de coneixement d'un mateix i autonomia personal

4. Identificar i acceptar els propis sentiments, emocions, necessitats, vivències o preferències i ser cada cop més capaços de denominar-los, expressar-los, regular-los i comunicar-los als altres.

5. Identificar i respectar les característiques, diferències, sentiments, emocions, necessitats o preferències dels altres, valorant-los i rebutjant les actituds discriminatòries.
6. Adquirir progressivament seguretat emocional i afectiva per establir vincles personals d'afecte dins la vida del grup.

Àrea de llenguatges: comunicació i representació

1. Utilitzar la llengua com a instrument de comunicació, de representació, aprenentatge, plaer i expressió, i valorar la llengua oral com un mitjà de relació amb els altres i de regulació de la convivència.
2. Expressar emocions, necessitats, sentiments, desitjos, idees i fantasies mitjançant la llengua oral i a través d'altres llenguatges, triant el que millor s'ajusti a la intenció i a la situació i servint-se de forma progressiva del gest, el moviment, paraules, imatges, sons...
8. Emprar el llenguatge artístic com a instrument d'expressió personal i de representació d'experiències i de situacions reals o imaginàries, mostrant una actitud de curiositat envers la manipulació sensorial d'objectes i l'experimentació amb diverses tècniques.

Com hem pogut observar hi ha relació entre l'objectiu principal de l'educació emocional i els objectius del currículum d'educació infantil. Els dos objectius identifiquen l'infant en les seves competències físiques, intel·lectuals, afectives i socials.

Llavors els professionals de l'educació ens hem de preocupar més d'estimular la part emocional dels infants, perquè com sabem i hem estudiat tot està connectat, l'educació ha canviat i hem d'introduir i hem d'incorporar al currículum i en l'ensenyança en general, l'educació emocional pel fet que entre la ment i el cos hi ha una connexió.

2.4. La psicomotricitat en educació infantil

En el següent apartat, analitzarem diferents conceptes de psicomotricitat, així com, la seva evolució històrica. A partir d'aquesta informació, podrem identificar les principals característiques i trets que té la psicomotricitat i la seva importància en l'educació infantil.

El concepte de psicomotricitat ha anat evolucionant al llarg de la història on s'han dut a terme nombroses transformacions, com per exemple, el concepte del cos humà on antigament es pensava que el cos i l'ànima estaven units.

A final del S. XIX i principis del XX, va començar a plantejar-se la idea que el cos no era físic sinó únicament biològic. Va ser en aquest moment, quan el psicoanalista Freud, va demostrar que sí que existia un vincle entre lo corporal i lo psíquic, creant la teoria psicomàtica de l'ésser humà (Vázquez, 1989, citat per Rivas, 2008). En aquesta idea, es va sumar el desenvolupament de la psicologia genètica on els seus màxims exponents són Piaget i Wallon (Vázquez, 1989).

L'origen de la psicomotricitat va ser a principis del segle XX, el neuròleg Dupré va posar de manifest les relacions entre les anomalies neurològiques i psíquiques amb les motrius. Aquest metge va ser el primer a utilitzar el concepte psicomotricitat i descriure trastorns del desenvolupament psicomotor com a debilitat motriu. Poc temps després dins la neuropsiquiatria infantil les seves idees es varen anar desenvolupant amb gran profunditat.

Per altra banda, el psicòleg i investigador francès Wallon va definir la psicomotricitat com la connexió entre lo psíquic i lo motriu. Va plantejar la importància del moviment pel desenvolupament del psiquisme infantil i per tant per la construcció del seu esquema i imatge corporal. Segons Wallon, el psiquisme i la motricitat representen l'expressió de les relacions del subjecte amb el seu entorn.

Altres autors que també parlen de la psicomotricitat són Picq i Vayer 1969, que entenen l'educació psicomotriu com una acció educativa que utilitza mètodes de l'educació física amb l'objectiu de millorar el comportament i les accions dels infants. També, Jean Le Boulch, 1969, va crear el model psicocinètic, es tracta d'un mètode general d'educació que, com a mitjà pedagògic, utilitza el moviment humà en totes les seves formes.

Finalment, a través de les definicions anteriors, podem analitzar la importància que té una bona educació psicomotriu. És important tenir en compte aquests conceptes a l'hora de posar en pràctica la psicomotricitat, ja que està relacionada amb tot el que envolta els infants com poden fer front a diferents situacions de la vida quotidiana.

2.4.1. El concepte de psicomotricitat

La psicomotricitat, es el desenvolupament integral dels infants com a una globalitat. No obstant això, per entendre aquest concepte, cal comprendre a l'home com una unitat global. L'activitat de la qual, està articulada per diferents sistemes neurofisiològics, psicològics i socials que interactuen entre si.

El concepte de psicomotricitat està compost per dues parts:

1. El prefix “psico”, el qual prové del grec psyche (ànima, esperit, alè vital, activitat mental...).
2. El substantiu “motricitat” que fa referència a lo motor; és a dir, a la capacitat de produir moviment.

Aquest concepte pertany a l'àmbit del desenvolupament psicològic i, més, es refereix a la construcció somatopsíquica de l'ésser humà amb relació al seu entorn. No obstant això, es podria dir que és una invitació a comprendre tot els que els infants volen expressar a través, de la via motriu. A més, també, és operatiu i pràctic, ja que es pretén afavorir el desenvolupament de les potencialitats de l'individu tan emocional, simbòlic i cognitiu.

En definitiva, és un concepte molt complex, ja que recupera el lloc del cos des d'una perspectiva integradora perquè es pugui observar molts de paràmetres en els infants.

2.4.2. La pràctica psicomotriu de Bernard Aucouturier

Un dels autors més emblemàtics de la Psicomotricitat és Bernard Aucouturier. Va néixer el 1934 en un poble prop de Tours (França). Els seus pares eren educadors i practicaven la pedagogia Freinet. Després de fer el batxillerat, Aucouturier estudià per ser professor d'educació física i s'interessà ben aviat pels treballs relacionats amb l'anàlisi del moviment i de la psicomotricitat. Més tard, va descobrir autors importants com Freud, Dolto, Ajurriaguera i grans pedagogs com Montessori, Dewey, Decroly, Freinet, Makarenko i Neill.

Aucouturier va treballar a Lió com a professor d'educació física, però ben aviat va comprovar que el món de l'esport no li interessava i va ser cridat per un equip que reeducava infants sords, és a partir d'aquell moment quan va decidir orientar-se cap a

infants en dificultats. Aucouturier va treballar i investigar durant trenta - cinc anys a Tours, on va crear la pràctica psicomotriu a partir de l'observació amb aquests infants.

El 1967, creà, amb Lapierre la “Societat francesa d'Educació i de Reeduació Psicomotriu”. El 1976, Itàlia va obrir una escola de formació, a la qual es van afegir Espanya, Portugal, Bèlgica i Alemanya on el van cridar per difondre la seva pràctica. El 1987 creà l'Associació Europea d'Escoles de Formació en Pràctica Psicomotriu de la qual va ser el president fundador.

Aucouturier, dona molta importància a la pràctica psicomotriu educativa i preventiva. En aquesta pràctica es treballa el plaer sensoriomotor com a factor que afavoreix el cos, el procés de simbolització i l'accés a la representació. És la vivència en primera persona, el que ajudarà els infants a conèixer lliurement les seves possibilitats i limitacions, a més donarà una imatge positiva d'ells mateixos que influirà de manera positiva a l'hora de desenvolupar la seva pròpia identitat en l'àmbit social, intel·lectual i emocional.

Actualment, Aucouturier continua les seves activitats de formació al si de les escoles de l'Asefop. La seva última obra, on trobem els fonaments teòrics de la seva pràctica, és “Los fantasmes de acción y la práctica psicomotriz”, de l'Editorial Graó (2004).

Els materials, l'espai, la temporalització i el psicomotricista donen significat el mètode Aucouturier, recolzant la seguretat profunda i confiança de l'infant, perquè els infants puguin expressar-se lliurement tenint en compte tots els factors que envolten les diverses expressions.

El psicomotricista està disposat a complir, acceptar, donar suport, comprendre el motiu expressiu, per a proporcionar als infants les respostes adequades els seus interessos i necessitats. L'observació de l'infant en acció, fa que el/la psicomotricista pugui descobrir i comprendre el significat de la seva motivació expressiva, el seu desig de concentrar-se, de separar i de ser un mateix, és a dir fomentar la seva autonomia personal.

2.4.3. Estratègies d'intervenció

És important a l'etapa d'educació infantil que el treball psicomotor que es duu a terme a la sala de psicomotricitat sigui com una seqüència de fases que van succeint de manera coherent i ordenada. Per tant, seguint amb el mètode de la pràctica psicomotriu Aucoeur, es proposa una seqüència de cinc fases en les quals s'organitza cada sessió:

Ritual d'entrada:

Els infants entren a l'aula i es disposen asseguts a bancs de fusta, des d'on poden observar la disposició de la sala. És un moment de cohesió de grup, de presentació de la sala i del material, de seguretat i confiança amb la sala, de trencament amb les activitats més de caire escolar i de conversa inicial, aquest moment donarà lloc a la fase del desenvolupament.

Abans de començar la següent fase és important recordar les normes que han de seguir per a jugar: no fer-se mal ni fer mal als altres, respectar el material i tot el que és necessari per poder gaudir de la psicomotricitat en la seva màxima esplendor.

Desenvolupament:

- Fase d'impulsivitat: abans de l'activitat motriu espontània es proposa als infants alguna activitat o joc que serveixi de desbloqueig tònic, a la vegada que realitzen un escalfament per iniciar la sessió. Després a través de les indicacions del psicomotricista, s'arriba al moment de destruir una torre de coixins, a través de la qual els infants es descarreguem emocionalment.

- Fase d'expressivitat motriu: és el moment de la vivència sensoriomotriu i de joc simbòlic. Permet l'activitat lliure i espontània a través del moviment. Aquest moment és el que ocuparà més temps de la sessió. En el transcurs d'aquesta fase s'observa una evolució en la qual l'activitat sensoriomotriu deixa pas a una activitat presimbòlica, simbòlica o de rol.

- Fase de representació: després de la fase d'expressivitat motriu, el/la psicomotricista mitjançant una cançó o simplement convida als infants a anar a un altre espai de la sala on es començarà la fase de representació. En aquest moment, es presenta un material a partir del qual els infants hauran de representar algun aspecte que els hagi cridat l'atenció de la sessió viscuda.

Ritual de sortida:

Aquesta fase és igual d'important que les altres, ja que té per objectiu concloure tota la sessió, recollint-la, identificar a cada infant en la seva individualitat i acomiadar-se. També és important en aquesta fase, anotar tota la informació necessària que ens servirà per millorar o modificar alguns aspectes de les pròximes sessions, com pot ser el funcionament del material, la distribució de la sala o com a funcionat la sessió de psicomotricitat en tots els seus àmbits.

2.5. La relació del currículum d'educació infantil amb la psicomotricitat

La psicomotricitat també es pot deixar entreveure en el currículum d'educació infantil posant èmfasi el llenguatge corporal que té a veure amb l'ús del cos amb una intenció comunicativa i representativa.

Al llarg de l'etapa d'educació infantil les experiències dels infants amb els altres, amb els objectes i amb l'entorn els han d'ajudar a conèixer globalment i parcialment el seu cos, les seves possibilitats perceptives i motrius, a identificar les sensacions que experimenten, gaudir amb elles i servir-se de les possibilitats expressives del cos per a manifestar-les.

El joc és una activitat privilegiada que integra l'acció amb les emocions i el pensament, afavoreix el desenvolupament social i la comprensió progressiva dels punts de vista dels altres. A través del joc, l'infant també desenvolupa les habilitats manipulatives i la coordinació visomotriu.

Àrea de coneixement d'un mateix i autonomia personal

1. Incrementar progressivament la consciència de si mateix i formar-se una imatge ajustada i positiva a través del moviment, del joc i de la interacció amb els altres.
2. Conèixer i respectar el propi cos, els seus elements i algunes de les seves funcions, descobrint les seves possibilitats d'acció i d'expressió, coordinant cada cop amb major precisió gestos i moviments i regulant el moviment, el to i la postura en funció de l'objecte i de l'acció efectuada.

Àrea de coneixement de l'entorn

1. Observar i explorar de forma activa estímuls sensorials i el propi entorn i identificar-se els principals elements mostrant interès pel seu coneixement, formulant preguntes i generant interpretacions sobre algunes situacions i fets significatius.

11. Identificar alguns canvis de l'entorn i del propi cos lligat al pas del temps i a les rutines quotidianes.

És molt important que quan acabin el primer cicle d'educació infantil els infants tinguin assumits la majoria dels objectius i continguts curriculars per poder tenir un camí més fàcil cap al segon cicle.

Finalment, cal destacar que l'atenció cap als infants a una escola no està tan personalitzada com a les escoles 0-3 i és en aquests moments on els mestres d'educació infantil hem de valorar els infants que tenim a l'aula cada un d'ells en les seves pròpies característiques de manera individualitzada.

3. Marc empíric

3.1. Context

Felanitx està situat al sud-est de Mallorca, entre els termes municipals de Santanyí, Campos, Porreres, Vilafranca de Bonany i Manacor. El terme municipal té una extensió de 169.57km² i una població de 17.443 habitants.

Dins el terme municipal de Felanitx es troben els següents nuclis de població: Son Valls, Son Mesquida, Son Prohens, Es Carritxó, Cas Concos, S'Horta, Porto Colom, Cala Ferrera i Cala Serena.

L'escoleta Infantil Pere Oliver i Domenge és un servei educatiu per a la primera infància (0-3 anys) que neix del dret dels infants a l'educació i al desenvolupament integral de la seva personalitat, en un ambient adequat a les seves necessitats i en contacte amb altres infants.

La seva funció educativa és complementària a l'educació que els infants reben en el mateix ambient familiar, i estarà dirigida vers l'assoliment del seu desenvolupament físic, intel·lectual, ètic i social, en condicions de llibertat i dignitat.

La recerca d'informació i la recollida de dades es va dur a terme durant les primeres setmanes de maig de 2021 amb infants de 0 - 3 anys d'Educació infantil. Aquesta pràctica va adreçada a infants de 2 – 3 anys assistents a l'escola Pere Oliver i Domenge de Felanitx.

3.2. Metodologia

Es pretén crear una proposta didàctica mitjançant una metodologia participativa i activa, durant les sessions de psicomotricitat, oferint als infants la possibilitat de desenvolupar el seu propi aprenentatge a través de les activitats proposades. La mestra és l'encarregada de l'organització tant de les sessions com del material i pel tant, de guiar les activitats. Aquest fet requereix, de part de la mestra la coneixença de les característiques dels infants del grup.

3.3. Temporalització

Aquesta proposta es desenvoluparà durant dues setmanes amb dues sessions amb una durada de seixanta minuts cada una. Tot i que aquí s'exposa un cronograma ajustat l'educació emocional ha de ser sempre present a l'aula i a l'escola, treballant-ho de manera interdisciplinària.

Cronograma	
Sessió 1 04/05/2021	<u>Objectiu</u> Imitar les diferents emocions (sorpresa, afecte, tristesa, por, enuig, alegria,) davant el mirall
Sessió 2 07/05/2021	<u>Objectiu</u> Interpretar i reconèixer les diferents emocions que surten al dau.
Sessió 3 11/05/2021	<u>Objectiu</u> Reconèixer les diferents emocions que produeix un massatge de plomes.

Sessió 4 14/05/2021	<u>Objectiu</u> Descobrir mitjançant un circuit de psicomotricitat les diferents fotografies de les emocions.

3.4. Objectius

Els objectius que treballarem durant les sessions de psicomotricitat en la finalitat d'introduir les emocions durant tot el període lectiu en que els infants estan dins l'escola seran els següents:

- Treballar les emocions dins l'aula de psicomotricitat.
- Fomentar l'autoconeixement del propi cos i dels altres.
- Afavorir el desenvolupament integral dels infants.
- Familiaritzar els infants amb les emocions.
- Treballar la motricitat gruixuda.

3.5. Disseny d'activitats

A continuació s'exposen les diferents sessions que es varen dur a terme durant el mes de maig on dins la sessió habitual he introduït en diferents moments (ritual d'entrada, desenvolupament i ritual de sortida) activitats on es treballen les emocions mitjançant la psicomotricitat.

Sessió 1

Títol: Quina emoció sóc?	
Grup d'edat: 2 – 3 anys	Nombre d'infants que hi participen: 18 infants.
Objectiu: Imitar les diferents emocions (sorpresa, afecte, tristesa, por, enuig, alegria) davant el mirall.	
Recursos <u>Materials:</u> Material fungible: Cartolines de diferents emocions plastificades i miralls	

Humans: Educadora

Espai: Aula de psicomotricitat

Temporalització:

L'activitat es va realitzar dia 4 de maig de 2021 durant una sessió de seixanta minuts. Dins aquests seixanta minuts hem de tenir en compte els deu minuts que varem utilitzar per explicar l'activitat i deu minuts al final per la recollida.

Desenvolupament de l'activitat:

Ritual d'entrada: (10 minuts)

Els infants es col·loquen davant l'aula de psicomotricitat per posar-se els calcetins. Una vegada que han acabat entren a l'aula cantant la cançó "anem a psico". A continuació, seuen en rotllana per recordar les normes que han de seguir per a jugar per poder gaudir de la sessió de psicomotricitat.

Desenvolupament: (40 minuts)

- Fase d'impulsivitat: els infants dins la sala és trobem una torre construïda en coixins en forma de semicercle. Després a través de les indicacions de l'educadora arriba el moment de destruir la torre, és en aquest moment que els infants comencen la seva descàrrega d'emocions.
- Fase d'expressivitat motriu: en aquest moment els infants descobreixen per ells mateixos els diferents materials de l'aula. En aquest cas hi havia teles on els infants s'amagaven ells mateixos o convidaven els seus companys en el joc simbòlic.
- Fase de representació: l'educadora va cantar la cançó de la recollida, una vegada tot el material estava en el seu lloc varem començar l'activitat de "quina emoció sóc?".

Una vegada explicada l'activitat, els infants es varen asseure per parelles davant el mirall i l'educadora els anava indicant quina emoció havien d'imitar així fins que tots havien expressat les sis emocions anomenades anteriorment.

Ritual de sortida: (10 minuts)

Una vegada havíem acabat l'activitat i recollit el material pertinent, varem sortir de l'aula per posar-nos les sabates. Durant aquesta fase, l'educadora va anar anotant tota

la informació necessària per poder dur un registre de l'activitat de la manera més acurada possible.

Paper de l'adult:

L'educadora explicarà com es realitza la sessió i donarà les pautes i consignes necessàries perquè els infants puguin dur a terme l'activitat, sempre ajudant als infants que ho necessitin.

Avaluació

El registre que s'exposa a continuació és un exemplar de la graella que es va dissenyar per dur a terme l'activitat. Encara que no s'hagi pogut fer un estudi acurat de l'avaluació per la falta de temps i per la manca de persones adultes dins l'aula, la graella es podria utilitzar en futures ocasions per a qualsevol proposta didàctica.

REGISTRE PER AVALUAR ELS INFANTS	SI	NO	OBSERVACIONS
Ha permès la participació de tots els infants?	X		
L'activitat ha connectat amb els interessos dels infants?	X		
Els infants han reconegut les diferents emocions?	X		Algunes emocions han estat difícils d'imitar.
S'ha fet ús correcte del material i l'espai?	X		
El temps que s'ha utilitzat per realitzar l'activitat era el previst?	X		
La relació entre l'educadora i l'infant ha estat favorable?	X		Han demanat ajuda quan no sabien gesticular l'emoció.

Sessió 2

Títol: El dau de les emocions	
Grup d'edat: 2 – 3 anys	Nombre d'infants que hi participen: 18 infants.
Objectiu: Interpretar i reconèixer les diferents emocions que surten al dau.	

Recursos   <u>Materials:</u>   Material fungible: Cartolines de diferents emocions plastificades i dau de suro.   Material inventariable: Temperes de diferents colors i pinzells.   <u>Humans:</u> Educadora   <u>Espai:</u> Aula de psicomotricitat
Temporalització: L'activitat es va realitzar dia 7 de maig de 2021 durant una sessió de seixanta minuts. Dins aquests seixanta minuts hem de tenir en compte els deu minuts que varem utilitzar per explicar l'activitat i deu minuts al final per la recollida.
Desenvolupament de l'activitat: <u>Ritual d'entrada:</u> (10 minuts)   Els infants es col·loquen davant l'aula de psicomotricitat per posar-se els calcetins. Una vegada que han acabat entren a l'aula cantant la cançó "anem a psico". A continuació, seuen en rotllana per recordar les normes que han de seguir per a jugar per poder gaudir de la sessió de psicomotricitat.   <u>Desenvolupament:</u> (45 minuts)   - Fase d'impulsivitat: els infants dins la sala és trobem una torre construïda en coixins en forma de semicercle, però aquest dia perquè els infants no es distraguessin varem decidir no oferir material fins que hagués acabat l'activitat. Una vegada explicada l'activitat, els infants es varen anar distribuint pel diferent espai de la sala perquè quan es posés en marxa la música poguessin realitzar moviments lliurement sense molestar-se. Els infants anaven fent moviments seguint el ritme de les cançons i una vegada que s'aturava la música, l'educadora tirava el dau en l'aire i els infants havien d'imitar l'emoció que sortia al dau. Les cançons també estaven seleccionades per transmetre les diferents emocions que havíem vist a la sessió anterior. Quan en el dau s'havien repetit les emocions dues o tres vegades varem donar per finalitzada l'activitat. - Fase d'expressivitat motriu: en aquesta fase varem tornar a col·locar les peces de psicomotricitat i pilotes de diferents mides perquè els infants poguessin acabar de dur a terme la sessió de psicomotricitat.

- Fase de representació: l'educadora va cantar la cançó de la recollida, una vegada tot el material estava en el seu lloc ens vàrem asseure en rotllana i vàrem fer una petita assemblea per parlar de com havia anat la sessió i sobretot l'activitat del dau de les emocions.

Ritual de sortida: (5 minuts)

Una vegada acabada l'assemblea, vàrem sortir de l'aula per posar-nos les sabates. Durant aquesta fase, l'educadora va anar anotant tota la informació necessària per poder dur un registre de l'activitat de la manera més acurada possible.

Paper de l'adult:

L'educadora explicarà com es realitza la sessió i donarà les pautes i consignes necessàries perquè els infants puguin dur a terme l'activitat, sempre ajudant als infants que ho necessitin.

Avaluació

El registre que s'exposa a continuació és un exemplar de la graella que es va dissenyar per dur a terme l'activitat. Encara que no s'hagi pogut fer un estudi acurat de l'avaluació per la falta de temps i per la manca de persones adultes dins l'aula, la graella es podria utilitzar en futures ocasions per a qualsevol proposta didàctica.

REGISTRE PER AVALUAR ELS INFANTS	SI	NO	OBSERVACIONS
Ha permès la participació de tots els infants?	X		
L'activitat ha connectat amb els interessos dels infants?	X		
Els infants han interpretat correctament les emocions?	X		En algunes emocions han necessitat l'ajuda de l'educadora.
S'ha fet ús correcte del material i l'espai?	X		
El temps que s'ha utilitzat per realitzar l'activitat era el previst?		X	Hem allargat l'activitat una mica més perquè els infants estaven molt engrescats.

La relació entre l'educadora i l'infant ha estat favorable?	X		

Sessió 3

Títol: Les plomes ens relaxen	
Grup d'edat: 2 – 3 anys	Nombre d'infants que hi participen: 18 infants.
Objectiu: Reconèixer les diferents emocions que produeix un massatge de plomes.	
Recursos <u>Materials:</u> Material fungible: Plomes de colors (vermelles i verdes). <u>Humans:</u> Educadora <u>Espai:</u> Aula de psicomotricitat	
Temporalització: L'activitat es va realitzar dia 11 de maig de 2021 durant una sessió de seixanta minuts. Dins aquests seixanta minuts hem de tenir en compte els deu minuts que vàrem utilitzar per explicar l'activitat i deu minuts al final per la recollida.	
Desenvolupament de l'activitat: <u>Ritual d'entrada:</u> (10 minuts) Els infants es col·loquen davant l'aula de psicomotricitat per posar-se els calcetins. Una vegada que han acabat entren a l'aula cantant la cançó “anem a psico”. A continuació, seuen en rotllana per recordar les normes que han de seguir per a jugar per poder gaudir de la sessió de psicomotricitat. <u>Desenvolupament:</u> (45 minuts) - Fase d'impulsivitat: els infants dins la sala es trobem una torre construïda en coixins en forma de semicercle. Després a través de les indicacions de l'educadora arriba el moment de destruir la torre, és en aquest moment que els infants comencen la seva descàrrega d'emocions. - Fase d'expressivitat motriu: en aquest moment els infants descobreixen per ells mateixos els diferents materials de l'aula. Aquest dia hi havia una peça en forma	

de triangle que feia de tobogan i els infants es tiraven per caure damunt una altra peça gran en forma de cercle.

- Fase de representació: després que els infants haguessin tingut una descàrrega d'energia a la fase anterior, havia arribat l'hora de relaxar-nos mitjançant el massatge de plomes. L'educadora va cantar la cançó de la recollida, una vegada tot el material estava en el seu lloc vàrem començar l'activitat.

Una vegada explicada l'activitat, els infants es posaren en parelles, un membre tombat de panxa per avall i l'altre assegut devora amb la ploma. Després l'educadora va posar música relaxant i juntament amb l'altra educadora també es feien un massatge perquè els infants poguessin tenir una mica de referència. Quan havien passat deu minuts aproximadament varen canviar el rol per així tots els infants es relaxessin.

Ritual de sortida: (5 minuts)

Una vegada acabat el massatge i haver realitzat una petita assemblea demanant els infants com s'havien sentit i expressant les diferents emocions (por, alegria, tristesa, pessigolles...), vàrem sortir de l'aula per posar-nos les sabates. Durant aquesta fase, l'educadora va anar anotant tota la informació necessària per poder dur un registre de l'activitat de la manera més acurada possible.

Paper de l'adult:

L'educadora explicarà com es realitza la sessió i donarà les pautes i consignes necessàries perquè els infants puguin dur a terme l'activitat, sempre ajudant als infants que ho necessitin.

Avaluació

El registre que s'exposa a continuació és un exemplar de la graella que es va dissenyar per dur a terme l'activitat. Encara que no s'hagi pogut fer un estudi acurat de l'avaluació per la falta de temps i per la manca de persones adultes dins l'aula, la graella es podria utilitzar en futures ocasions per a qualsevol proposta didàctica.

REGISTRE PER AVALUAR ELS INFANTS	SI	NO	OBSERVACIONS
Ha permès la participació de tots els infants?	X		
L'activitat ha connectat amb els interessos dels infants?	X		

Els infants s'han relaxat durant el massatge?		X	Alguns infants estan en tensió i no s'han relaxat.
S'ha fet ús correcte del material i l'espai?	X		
El temps que s'ha utilitzat per realitzar l'activitat era el previst?	X		Per aquells infants que li agradava el massatge han estat més temps.
La relació entre l'educadora i l'infant ha estat favorable?	X		

Sessió 4

Títol: Quina emoció he trobat?	
Grup d'edat: 2 – 3 anys	Nombre d'infants que hi participen: 18 infants.
Objectiu: Descobrir mitjançant un circuit de psicomotricitat les diferents fotografies de les emocions.	
Recursos <u>Materials:</u> Material fungible: Cartolines de diferents emocions plastificades Material inventariable: Peces de psicomotricitat, matalàs i espatlles. <u>Humans:</u> Educadora <u>Espai:</u> Aula de psicomotricitat	
Temporalització: L'activitat es va realitzar dia 14 de maig de 2021 durant una sessió de seixanta minuts. Dins aquests seixanta minuts hem de tenir en compte els deu minuts que varem utilitzar per explicar l'activitat i deu minuts al final per la recollida.	
Desenvolupament de l'activitat: <u>Ritual d'entrada:</u> (10 minuts) Els infants es col·loquen davant l'aula de psicomotricitat per posar-se els calcetins. Una vegada que han acabat entren a l'aula cantant la cançó “anem a psico”. A continuació,	

seuen en rotllana per recordar les normes que han de seguir per a jugar per poder gaudir de la sessió de psicomotricitat.

Desenvolupament: (45 minuts)

- Fase d'impulsivitat: Quan els infants varen entrar dins l'aula de psicomotricitat no es varen trobar la torre de coixins sinó que l'educadora havia preparat un circuit en les diferents peces de psicomotricitat, el matalàs i les espatlles on durant el recorregut hi havia amagades les cartolines de les emocions.
- Fase d'expressivitat motriu: Una vegada explicada l'activitat, els infants es posaren a cercar les diferents cartolines de les emocions pel recorregut. L'activitat la varen realitzar de tres en tres per així posar una mica de dificultat a l'hora de cercar les emocions. Quan va acabar l'activitat vàrem deixar que els infants continuessin la sessió de psicomotricitat fins a la fase de representació.
- Fase de representació: l'educadora va cantar la cançó de la recollida, una vegada tot el material estava en el seu lloc ens vàrem asseure en rotllana i vàrem fer una petita assemblea per parlar de com havia anat la sessió i una cloenda de les sessions anteriors.

Ritual de sortida: (5 minuts)

Una vegada acabada l'assemblea vàrem sortir de l'aula per posar-nos les sabates. Durant aquesta fase, l'educadora va anar anotant tota la informació necessària per poder dur un registre de l'activitat de la manera més acurada possible.

Paper de l'adult:

L'educadora explicarà com es realitza la sessió i donarà les pautes i consignes necessàries perquè els infants puguin dur a terme l'activitat, sempre ajudant als infants que ho necessitin.

Avaluació

El registre que s'exposa a continuació és un exemplar de la graella que es va dissenyar per dur a terme l'activitat. Encara que no s'hagi pogut fer un estudi acurat de l'avaluació per la falta de temps i per la manca de persones adultes dins l'aula, la graella es podria utilitzar en futures ocasions per a qualsevol proposta didàctica.

REGISTRE PER AVALUAR ELS INFANTS	SI	NO	OBSERVACIONS

Ha permès la participació de tots els infants?	X		
L'activitat ha connectat amb els interessos dels infants?	X		Quan havien trobat totes les fotografies les hem tornat amagar per repetir l'activitat.
Els infants han tingut dificultat per trobar les imatges de les emocions?		X	Han sabut anar a cercar en els llocs estratègics.
S'ha fet ús correcte del material i l'espai?	X		
El temps que s'ha utilitzat per realitzar l'activitat era el previst?	X		
La relació entre l'educadora i l'infant ha estat favorable?	X		

3.6. Avaluació

Que: L'avaluació s'ha realitzat a partir de l'observació directa dels infants, avaluant el seu procés evolutiu (si els infants han desenvolupat les capacitats previstes en els objectius).

Per a què: Per tenir un feedback sobre les intervencions i activitats que fem i tenir una manera de millorar i progressar.

Com: El principal mètode o tècnica és l'observació que pot ser directa o indirecte. Es farà un seguiment a partir de les anotacions del diari de l'aula i un registre a partir de la graella d'observació. Les observacions han de ser significatives i continues.

Quan: En tot procés d'avaluació hi ha tres moments: inicial, continu i final.

- L'avaluació inicial serveix per detectar la situació de partida, l'experiència dels infants o dels coneixements que ja tenen sobre l'activitat.
- L'avaluació contínua o formativa analitza els progressos i les dificultats dels infants amb la finalitat d'ajustar la intervenció educativa.

Les dades de l'avaluació continua permeten modificar la nostra pràctica docent i ajustar-la a les necessitats dels nins.

- L'avaluació final es realitza al final de l'activitat. Ens proporciona informació sobre les capacitats i els objectius assolits per l'infant en l'activitat.

Qui: L'avaluació és responsabilitat del tutor o tutora. És la persona encarregada de recollir i registrar les informacions que s'han dut a terme durant tota l'activitat.

4. Conclusions

Aquest treball m'ha servit per valorar molt més la importància de potenciar i reforçar la part emocional en els infants, com estimular-la i desenvolupar-la, com incrementar l'expressió d'aquestes emocions, quina és la millor manera d'exterioritzar-les.

Una de les formes més habituals d'expressar les nostres emocions és mitjançant el cos i el moviment, per tant, una possible introducció de les emocions podria ser mitjançant la psicomotricitat. Els infants en edats infantils en els quals es dirigeix aquesta proposta didàctica utilitzen el cos per adquirir tota mena d'aprenentatges i romanen molt receptius a la possibilitat de comprendre allò que és desconegut.

L'adquisició d'habilitats emocionals d'una manera dinàmica i significativa, pot aconseguir-se a través de la motivació cap a l'aprenentatge emocional, aconseguint així el seu desenvolupament d'una Intel·ligència Emocional permanent.

Sobre els objectius marcats al principi els he aconseguit, ja que són bàsics per a dur a terme una proposta didàctica d'aquest tipus. Aquests, poden ajudar a entendre millor els conceptes que es desenvolupen al llarg del treball perquè són complexes i a vegades es fan difícils d'entendre.

Respecte a la proposta d'intervenció duta a terme cal destacar alguns aspectes importants. En primer lloc, he intentat cercar activitats que siguin atractives i dinàmiques per poder duu a terme la pràctica psicomotriu, encara que ha estat una mica difícil trobar activitats on es desenvolupa la psicomotricitat al mateix moment que els infants poguessin expressar les seves emocions.

Per altra banda, durant el desenvolupament de les diferents sessions els infants han mostrat un alt nivell de participació, cooperació i comprensió dels objectius treballats.

Treballar les emocions a través de la psicomotricitat permet els infants aprendre en un ambient lúdic i de plaer, estimula els sentis, afavorint la socialització amb els seus companys, ajudant a canalitzar els sentiments, fomentant el desenvolupament d'habilitats motrius, percepció de sons, etc.

Com a conclusió final, podem dir que treballar les emocions a través d'activitats psicomotrius, estarem desenvolupant les capacitats tant cognitives, com afectives i socials, i aconseguirem que els infants sàpiguin identificar i regular les seves emocions a cada situació que se'ls plantegi durant al llarg de la seva vida.

5. Referències bibliogràfiques

- Acouturier, B. (2004). *Los fantasmas de acción y la práctica psicomotriz*. Barcelona: Graó.
- Bisquerra, R. (2009). *Psicopedagogía de las emociones*. Madrid, España: Síntesis.
- Bisquerra, R. (2012). De la inteligencia emocional a la educación emocional. *Cómo educar las emociones*, 24-35.
- Bisquerra Alzina, R., & Pérez Escoda, N. (2012). Importància i necessitat de l'educació emocional a la infància i l'adolescència. *Butlletí d'Inf@ncia*, 2012, num. 55, p. 1-7.
- Bisquerra, R. (2003). Educación emocional y competencias básicas para la vida. *Revista de Investigación Educativa (RIE)*, 21, 1, 7-43.
- Castillo, M.A. (2012). *Educació Emocional. Una eina preventiva de conductes de risc infantil i juvenil. Projecte Final del Màster en Educació Emocional i Benestar*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Dipòsit Digital: <http://hdl.handle.net/2445/45185>
- Cassà, È. L. (2005). La educación emocional en la educación infantil. *Revista interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 19(3), 153-167.
- Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears. BOIB Núm. 092 de 2008
- Gardner, Howard (1998). "A Reply to Perry D. Klein's 'Multiplying the problems of intelligence by eight'". *Canadian Journal of Education* 23 (1): 96-102. doi:10.2307/1585968. JSTOR 1585790.
- Goleman, D. (1996). *Inteligencia emocional*. Madrid, España: Kairós.
- Mora, F., & Sanguinetti, A. M. (2004). *Diccionario de neurociencia*. Madrid, España: Alianza.
- Projecte Educatiu de Centre (PEC). (2020, Setembre 20). *Pere Oliver i Domenge*.
- Urtasun, L. (n.d). La pràctica psicomotriu educativa. *Pissarra 90*
- Wallon, H. (1976). *La evolución psicológica del niño*. Barcelona, España: Grijalbo.

6. Annexos

Sessió 1: Quina emoció sóc?

Sessió 2: El dau de les emocions

Sessió 3: Les plomes ens relaxen

Sessió 4: Quina emoció he trobat?

